Școala Gimnazială “George Emil Palade” Buzău
Cerc pedagogic, centrul metodic nr. 10

Modalități de stimularea lecturii în învățământul primar - Exemple de bună practică-

Prof. înv. primar:
Stoica Elisabeta Monia
Oprea Andreea Mihaela

„…nu este alta, şi mai frumoasă, şi mai de folos în viaţa omului zăbavă decât cetitul cărţilor.”
Miron Costin

Miron Costin sublinia că nu există un ideal nobil la fel ca “cetitul cărţilor”, de aceea elevii trebuie să înţeleagă că a citi o carte înseamnă a pătrunde într-un univers de gânduri, idei şi sentimente ce îmbogăţesc mintea şi sufletul.

Lectura este un indicator pentru gradul de civilizație a unui popor.

Actul de a citi, este o condiție primă a reușitei elevului, apoi, mijloc de acess la cunoașterea generală și specializată, deci instrument al echilibrării sociale.

ARGUMENT

Nu mai este nicio îndoială: elevii noștri se îndepărtează din ce în ce mai mult de lectură, citesc din obligație. Este datoria dascălului și a familiei să oprească/să prevină acest fapt.

Lectura contribuie într-o mare măsură la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, metaforic, la educarea sentimentelor estetice. Cu cât un copil citește mai mult cu atât se va exprima cu mai multă ușurință.

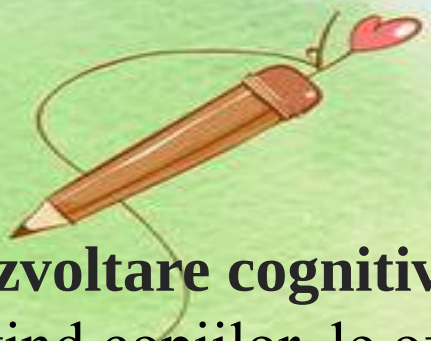
Pentru copil, cititul cărților este o necesitate, dar trebuie să devină în același timp și o plăcere. Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o activitate susținută a factorilor educaționali, o activitate caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință.

Formarea şi dezvoltarea competenţelor de citire la elevi constituie o activitate importantă a procesului învăţării la clasele primare.

În clasele I şi a II-a elevii învaţă să citească, iar în clasele a III-a şi a IV-a citesc pentru a învăţa, citirea devenind un instrument de învăţare şi o tehnică a muncii cu cartea. Întreaga evoluţie a elevilor, atât în şcoală cât şi în viaţă depinde de măsura în care cititul, devine un mijloc de informaţie şi de autoinstruire.

EFECTELE LECTURII ASUPRA DEZVOLTĂRII COPILULUI

Există multe alte avantaje pe care cititul le poate avea asupra dezvoltării unui copil, inclusiv:

- **Dezvoltare cognitivă**

Citind copiilor, le oferiți o înțelegere profundă despre lumea lor și le umpleți creierul cu multiple cunoștințe de fond. Ei folosesc apoi aceste cunoștințe de fond dobândite pentru a da sensul a ceea ce văd, aud și citesc, ceea ce ajută la dezvoltarea lor cognitivă.

➢**Dezvoltarea empatiei**

Copiii vor dobândi o mai bună înțelegere a emoțiilor, ceea ce îi poate ajuta să înțeleagă propriile emoțiișI pe cele ale celorlalți.

➢**Obţinerea unei înţelegeri mai profunde**

Citind o carte, un copil află despre oameni, locuri și evenimente pe care nu le-ar putea învăța altfel. Acest lucru oferă copiilor o înțelegere mai profundă a lumii din jurul lor și a culturilor care sunt diferite de ale lor.

➢**Vocabular mai extins**

➢**Îmbunătățirea abilităților de concentrare**

➢**Contribuie la îmbunătăţirea performanțelor şcolare**

➢**Dezvoltă imaginaţia şi creativitatea**

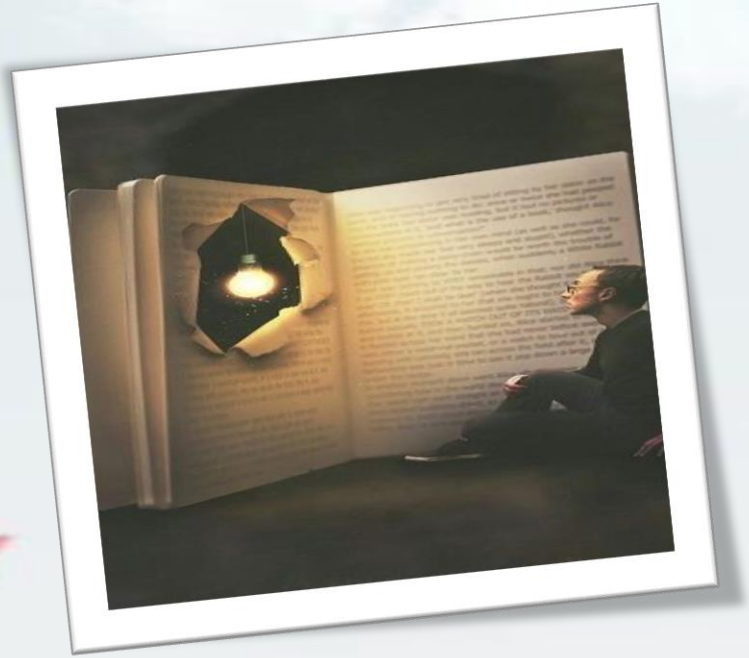
MODALITĂȚI DE REALIZARE A ACTIVITĂȚILOR DE LECTURĂ

Un rol deosebit în stimularea interesului pentru lectură îl are înfiinţarea bibliotecii clasei. Rolul de bibliotecar poate fi îndeplinit pe rând, de elevii care au obţinut rezultate foarte bune la citire. Le putem cere elevilor să noteze cuvinte noi şi expresii artistice, alcătuirea unor albume în caiete speciale sau chiar pe calculator pentru fiecare scriitor studiat sau cunoscut, cuprinzând date biografice şi aspecte esenţiale din opera lor sub formă de imagini şi citate, va stârni curiozitatea, interesul şi dragostea elevilor pentru lectură .

Textul literar are multiple valenţe educative care trebuie valorificate. Astfel, în urma parcurgerii unui text cu asemenea valenţe se organizează un *studiu de caz* pentru a descoperi concluzii cu valoare de reguli sau principii. Acest procedeu se desfăşoară în mai multe etape.

Orientarea atenției elevilor, prin întrebări, spre elementul/ cazul care trebuie valorificat.

Formularea ideilor emise de elevi în legătură cu cazul respectiv.

Analiza şi evaluarea ideilor.
Aşezarea lor în ordine logică.

Exprimarea concluziei.

„Ghici ce e în carte?”

Fiecare copil îşi alege de pe masă o carte, apoi motivează alegerea acesteia şi face predicţii referitoare la subiectul cărţii. Aceste predicţii se consemnează, urmând a fi verificate de elev în timp ce va citi acea carte. O altă variantă: îi punem să citească prima pagină, pe cea de la mijloc şi pe cea de sfârşit, urmând ca ei să facă la fel, predicţii referitoare la conţinutul cărţii. Se mai pot introduce exerciţii de citire rapidă şi conştientă a unui fragment la prima vedere (elevul care a citit trebuie să pună o întrebare colegilor referitoare la conţinutul textului citit), după care copiii fac predicţii asupra cărţii sau textului.

„Reconstituirea”

Este exercițiul în care se prezintă elevilor copii ale coperţilor unor cărţi şi o copie a unei pagini interioare, urmând ca ei să „reconstituie” cărţile. Este un exerciţiu util de *citire conştientă,* în care copilul este pus în situaţia de a face analogii, comparaţii. Pentru a stârni interesul asupra conţinutului cărţii îi dăm o listă cu propoziţii incomplete care va fi completată pe măsură ce elevul citeşte cartea. Exerciţiul poate avea şi alte formulări: propoziţii adevărate sau false referitoare la unele evenimente prezentate în carte, la unele personaje etc.

„Fraza zilei”

Elevii îşi aleg singuri cartea pe care doresc să o citească. Ei îşi aleg zilnic câte o frază care i-a impresionat cel mai mult din paginile citite acasă şi o prezintă a doua zi la *scaunul autorului*.

Cerc de teatru pentru copii.

Elevii vor putea deveni actori, interpretând roluri preferate din lecturile citite. Activităţile teatrale pot fi organizate şi în forma unor activităţi transcurriculare îmbinând astfel cunoştinţe din mai multe arii curriculare cum ar fi literatura, muzica, ştiinţe ale naturii, educaţia plastică etc. O etapă importantă în formarea cititorului o constituie studierea biografiei autorului.

Poze cerc de teatru pentru copii

Excursia literară

Are avantajul că transferă elevul în ambianţa scriitorului şi a operei sale, determinând stări de trăire intensă care vor dăinui cu mai multă trăinicie în memoria elevilor, oferind *noi căi de receptare a operei literare*. Ea trebuie pregătită încă de la începutul anului şcolar, prin indicarea bibliografiei pe care trebuie să o citească elevii pentru rezolvarea obiectivelor propuse. Cercetarea operei scriitorului înainte de efectuarea excursiei deschide noi orizonturi pentru înţelegerea semnificaţiei mediului ambiant în care s-a format scriitorul. Atunci când este bine organizată, excursia literară îndeplineşte funcţiile unei lecţii de fixare a cunoştinţelor, lecţii structurată pe o nouă modalitate, în care informaţiile sunt verificate prin contactul direct cu universul inspiraţiei artistului.

Şezătorile literare

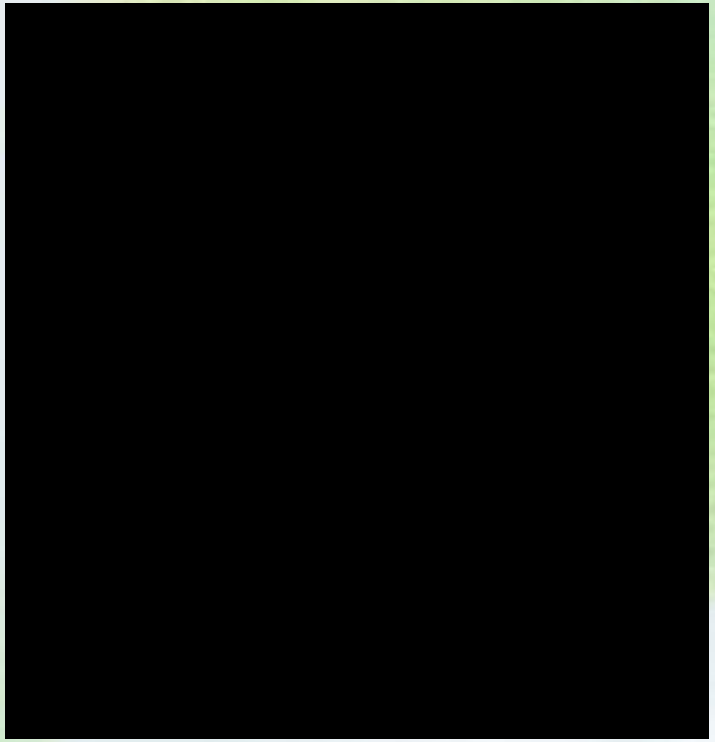
Au influenţă pozitivă asupra elevilor. Elevii sunt impulsionaţi să caute materiale, texte în versuri sau proză, ghicitori sau proverbe şi zicători, pentru a putea fi prezentate în cadrul activităţilor. La şezătoare putem invita şi părinţii pentru ca activitatea să capete un aspect de sărbătoare şi a le face cunoscută activitatea noastră. Cu acestă ocazie recomandăm copiilor şi lectura pentru perioada următoare, demonstrându-le părinţilor rolul important pe care îl au cărţile.

Teatrul de păpuşi

Este una dintre modalităţile ce se bucură de interes din partea copiilor. Este un mod de însuşire a literaturii pentru copii, de formare şi dezvoltare a deprinderilor de exprimare clară, corectă şi expresivă, de dezvoltare a dragostei pentru frumos, pentru valorile morale. Prin teatru oferim copiilor prilejul de a trăi, alături de eroii îndrăgiţi, momente de mare intensitate afectivă.

Elevii pot realiza o scurtă prezentare a unei cărţi favorite sau pot ,,da glas” personajelor îndrăgite din poveşi folosind aplicaţia **ChatterKid.**

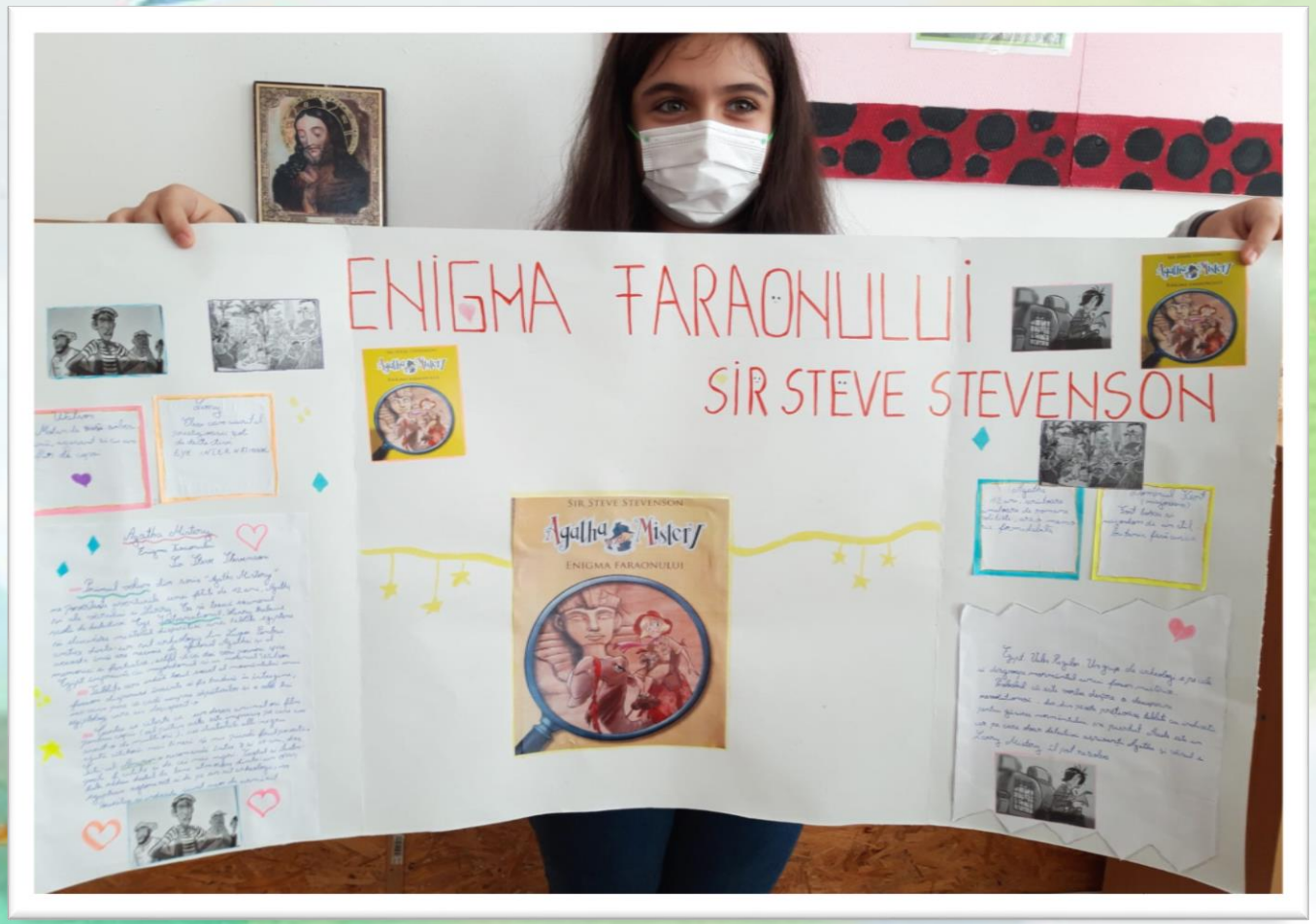

Benzi desenate

Pornind de la textul citit, elevii vor reda în desen cele mai importante evenimente, însoțite de scurte dialoguri între personaje.

La clasele a III-a şi a IV-a, se poate cere elevilor să realizeze o prezentare de carte sub forma unui **Lapbook.**

PREZENTARE DE CARTE
FLOSS CĂȚELUȘUL PIERDUT
Arabella McIntyre-Brown
Elev: SAVA RUXANDRA-ANDREEA

PREZENTARE DE CARTE
ENIGMA FARAONULUI

Dintre **modalităţile** aflate la îndemâna cadrului didactic pentru dezvoltarea interesului copiilor **pentru lectură** menţionăm:

modelul de cititor oferit de cadrul didactic;

recomandarea unor texte literare adecvate vârstei şi preocupărilor elevilor ;

nu se va da lista anuală la începutul semestrului, ci se vor stabili titluri pe 2-3 săptămani;

va face prezentarea unor cărţi în aşa fel încat să ambiţioneze elevii în achiziţionarea şi lecturarea lor;

va povesti incomplet momente ale unor naraţiuni, lăsand elevilor un semn de curiozitate în finalizarea întamplărilor;

organizarea unor concursuri de recitări de poezii, ghicitori, finalizate cu recompense;

desfăşurarea unor activităţi cultural-artistice, precum şi dramatizarea unor texte literare;

întocmirea de portofolii cu cei mai cunoscuţi autori;

citirea/ povestirea incitantă: cadrul didactic trebuie să întrerupă lectura sau povestirea pe care o expune copiilor, într-un moment de maximă atractivitate, lăsându-i pe elevi să-şi imagineze continuarea întâmplării
(lectura cu predicţii)

STRATEGII DIDACTICE FOLOSITE ÎN CICLUL PRIMAR PENTRU STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE A ELEVILOR

Metoda pălăriilor gânditoare este o metodă interactivă de stimulare a creativităţii participanţilor care se bazează pe interpretarea unor roluri în funcţie de pălăria aleasă. Elevii sunt împărţiţi în şase grupe. Fiecare grup îşi desemnează un reprezentant care va participa la alegerea unei pălării sub care se află fişa cu sarcina de lucru. În funcţie de pălăria primită, grupele vor purta denumiri simbolice:

Informatorii" – pălăria albă

„Negativiştii" – pălăria neagră

„Pozitivii" – pălăria galbenă

„Creativii" – pălăria verde

„Înflăcăraţii" – pălăria roşie

„Coordonatorii" – pălăria albastră

Ciorchinele este o modalitate grafică de organizare și integrare a informaţiei în cursul învăţării care poate fi folosită în orice etapă a lecţiei.Învăţătorul este cel care dirijează gândirea elevilor, notează și schematizează ideile emise.

Exemple: la lecţia ,,Puişorii” de Emil Gîrleanu elevii au scris în *WordCloud* expresii frumoase din text.

WordCloud
OPEN
Go Turkey
İstanbul
Ochii înrourați
Zbor rotat
BLÂNDUL APUS DE SOARE
Lumina trandafirie
Cuvinte diezmierdatoare
Odihna neclintita
tihnitul somn al noptii
WORDS
COLOR
SHAPE
FONT
OTHER
WordCloud
jocul stolului
străbat văzdhul că niște sage
lumina trandafirie
blând apus de soare
ciripiri ascutite
frunzele atipesc
WORDS

Brainstormingul: Cea mai răspândită metodă este brainstorming ceea ce înseamnă asalt, furtună de idei.

Exemple: - la începutul unităţii de învăţare ,,Primăvara” li se poate cere copiilor să spună tot ce știu despre acest cuvânt, apoi se aleg informaţiile care au legătură cu tema aleasă.

Metoda cadranelor este o modalitate de rezumare și sintetizare a unui conținut informaţional prin participarea și implicarea elevilor în înţelegerea lui adecvată. Această metodă am aplicat-o în clasa a III-a pe lectura ,,Matilda” de Roald Dahl astfel:

1. Transcrie expresii, enunţuri care dovedesc pasiunea Matildei.	**2. Identifică, în text, însuşiri ale fetiţei.**
3.Interpretează reacţiile domnişoarei Phelps.	**4.Realizează un desen care să o înfăţişeze pe Matilda.**

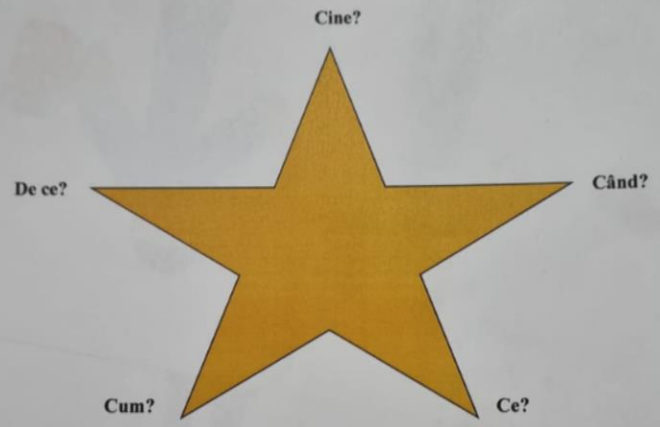
Explozia stelară este metoda folosită pentru a înțelege conținutul de idei, pentru îndreptarea atenției asupra esențialului materialului citit. Prin această metodă elevii consolidează capacitatea de a reține cele citite și de a formula întrebări legate de conținut, solicită un efort de imaginație și gândire, dar și capacitatea de a formula răspunsul întrebărilor.

Elevii au extras câte o întrebare: cine, când, ce, cum, de ce apoi au formulat întrebări, iar colegii numiți au formulat răspunsuri pentru întrebările adresate.

Puișorii
de Emil Gârleanu

METODA EXPLOZIEI STELARE

Cine a plâns cu multe lacrimi?
Băiatelul a plâns cu multe lacrimi.
Când vor veni păsările?
Ele vor veni primăvara.
Ce a făcut mama când a auzit plânsetele băiatului?
Când a auzit plânsetele băiatului, mama s-a dus la el.
Cum și-au luat păsările zămon-bum?
Ele s-au așezat pe streașina casei.
De ce a scuncat mama furca?
Mama a scuncat furca, deoarece se duse la băiat.

Diamantul - metoda este foarte atractiva pentru elevi şi valoroasă deoarece prin ea, elevii realizează corespondenţe care îi fac să înţeleagă importanţa, asemanările, deosebirile, caracteristicile legate de una sau mai multe noţiuni.

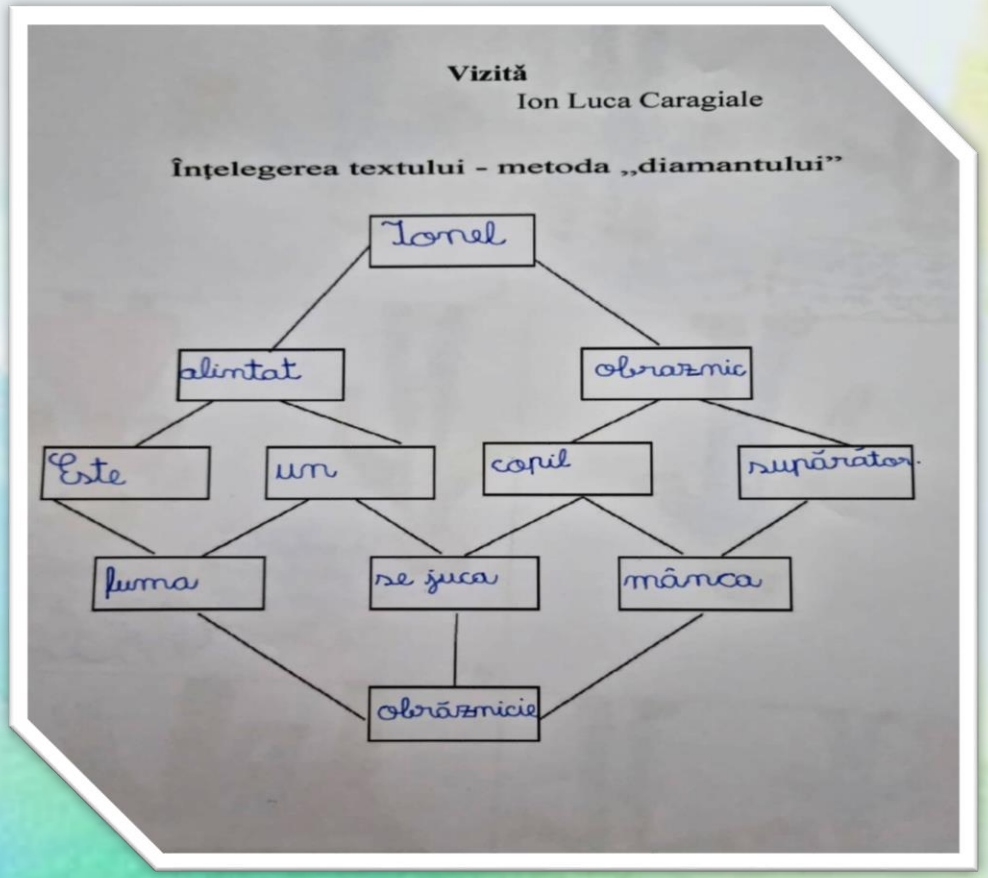
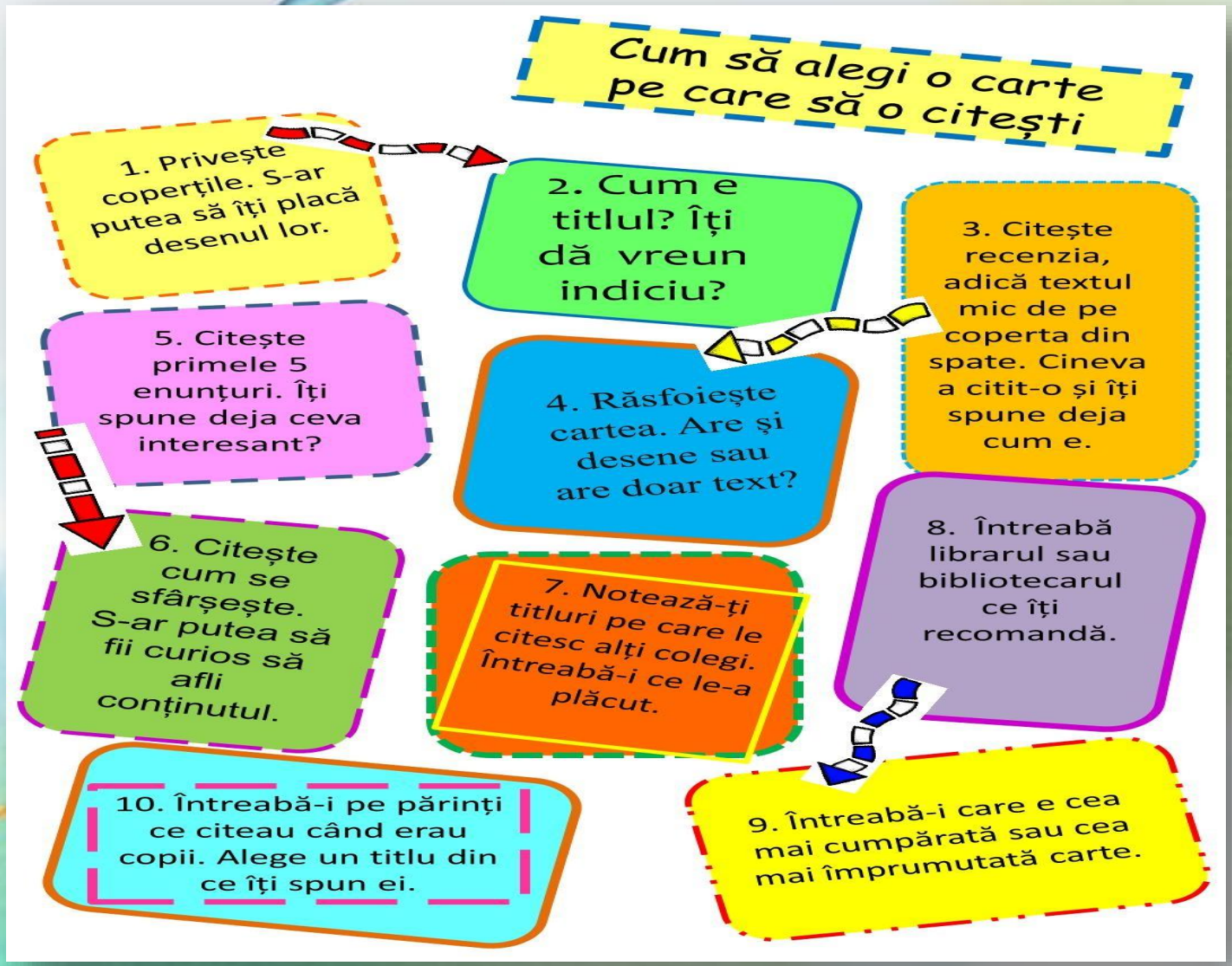

Diagrama Venn este o metodă ce poate fi folosită la orice disciplină solicitând elevii să compare şi să găsească elemente comune, apoi specifice fiecăreia din cele două situaţii comparate.

Știu/Vreau să știu/Am învățat porneşte de la premisa că informaţia dobândită anterior de către elevi trebuie valorificată atunci când se predau noile cunoştinţe şi presupune parcurgerea a trei paşi: inventarierea a ceea ce ştim (etapa „Ştiu'), determinarea a ceea ce dorim să învăţăm (etapa „Vreau să ştiu") şi reactualizarea a aceea ce am învăţat (etapa „Am învăţat"). Această metodă este aplicată cu precădere la textele științifice și prin aplicarea ei se dorește ca elevii să fie curioși în a afla noi informații despre subiectul propus.

Recomandări de lectură și recenzii

Fișe de lectură

Prezentarea cărții citite - Fișa de care avem nevoie trebuie să facă un pic de reclamă cărții, să îl ajute pe cel care o prezintă să îi convingă pe colegi că este o carte care merită să fie citită. Prin urmare, ne interesează datele despre carte (titlul, autor). De asemenea, un desen cu coperta cărții poate fi de ajutor.

Fișă de lectură

Titlul textului:
„Vizită"

Autorul:
Ion Luca Caragiale

Personajele:
Personajele textului sunt: doamna Maria Popescu, Ionel Popescu, naratorul, supăneasa.

Locul și timpul desfășurării acțiunii:
Acțiunea se petrece de Sfântul Ion, în casa doamnei Popescu.

Momentul cel mai tensionat:
Momentul cel mai tensionat este reprezentat de scena când nicuțului maior îi se face rău și leșină, după ce a fumat toată țigara.

Cum s-a încheiat întâmplarea?
Maiorul a descoperit că băiețelul i-a furnat dulceață în șosoni.

FIȘĂ DE LECTURĂ

TITLUL

AUTORUL

PERSONAJELE

LOCUL
TIMPUL

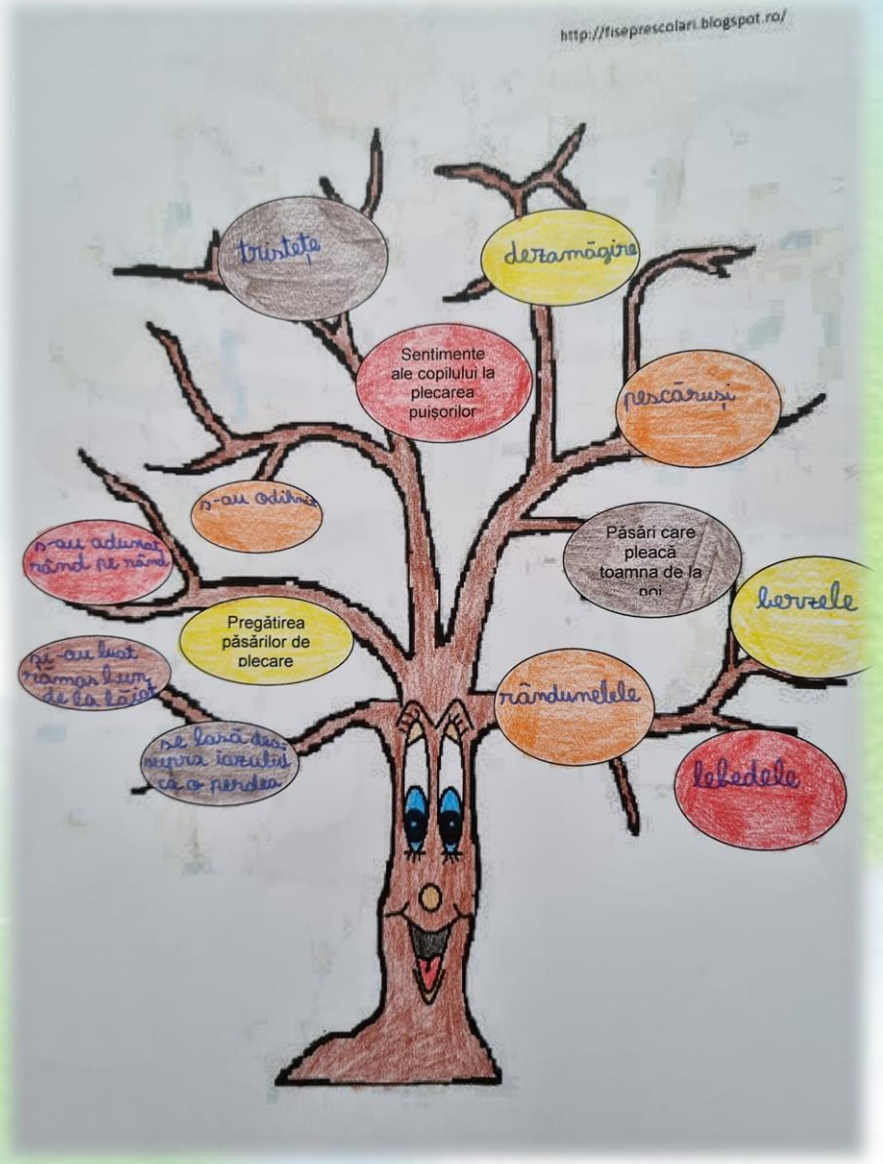
POVESTIRE

MORALA

IMPRESII

„Copacul ideilor”

Este o metodă grafică în care cuvântul cheie este scris într-un dreptunghi, la baza paginii, în partea centrală. De la acest dreptunghi se ramifică asemeni crengilor unui copac toate cunoştinţele evocate despre o anumită temă.

BINGO LECTURA!

- Elevii primesc imaginea următoare pe așa-numitul „carton de bingo”.
- Fiecare dintre ei câștigă atunci când reușește să facă LINIE și, respectiv, BINGO LECTURA!
- Puteți să încurajați lectura ghidând-o după diferite scopuri, dar și după preferințele lor de cititori, conform codului culorilor:
- **Portocaliu** – lectura cu voce tare este un bun exercițiu pentru a forma fluența în lectură, dar și pentru a stimula reacția emoțională față de cele citite;
- **Galben** – focus pe conținut prin sintetizare și prin raportare critică;
- **Verde –** lectura ca provocare și aventură îi ajută pe copii să vadă cărțile ca pe o alternativă interesantă de petrecere a timpului liber;
- **Albastru** – a citi pentru a scrie sau lectura ca punct de plecare (și model) în redactarea unor texte diverse;
- **Roz** – lectura creativă îl face pe copil să descopere

Jurnalul de lectură

Copiii sunt mai mereu în competiție cu ei înșiși. Le place să sublinieze cât de mult au crescut, să arate cum au evoluat. Un jurnal al lecturilor este o metodă excelentă de a ține evidența evoluției lor în lumea cărților. Jurnalul poate fi o agendă simplă, un caiet special dedicat acestui scop sau o mapă frumos decorată – în funcție de dorințe, imaginație și posibilități, iar fiecărei cărți citite să îi fie dedicată o pagină (maximum două).

Jurnal de lectură

Jurnal de lectură

Ține evidența cărților pe care le citești vara aceasta. Notează dacă e carte de aventuri, cu mister, SF, cu animale, cu roboți sau cum vrei tu să o cataloghezi. În ultima coloană scrie dacă ți-a plăcut sau nu.

Număr	Autorul și titlul	Ce fel de carte este?	Dacă ți-a plăcut sau nu
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Joaca de-a lectura

Pentru că am avut o vacanță prelungită, le-am pregătit un joc simpatic, distractiv și antrenant!

Bibliografie:

1.Valeriu Marinescu – *Predarea, învăţarea limbii şi literaturii române în gimnaziu*, Editura Fundaţiei România de Mâine, Bucureşti, 2007

2. Corneliu Crăciun – *Metodica predării limbii şi literaturii române în gimnaziu şi liceu,* Editura Emia, 2004

3. Nicolae Eftemie- *Introducere în metodica studierii limbii şi literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008